

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja: zadnji teden v mesecu.

L. 1933. Št. 3.

Posamezna šte. 2 Din.

V premišljevanje.

Vstal pa je veliki duhovnik in vsi, kateri so bili z njim — bila je to ločina saducejev — in so bili polni zavisti; prišli so apostole ter jih dejali v mestno ječo. Angel Gospodov pa je ponoči vrata ječe odprl, jih peljal ven in rekel: „Idite, stopite v tempelj in govorite ljudstvu vse besede tega življenja!“ In ko so bili to slišali, so ob jutranjem svitu stopili v tempelj in učili.

Tedaj je odšel poveljnik s služabniki in jih pripeljal, a ne s silo; bali so se namreč ljudstva, da bi jih kamenjalo. Ko so jih pripeljali, so jih postavili pred zbor in rekel jim je veliki duhovnik: „Strogo smo vam zabičali, da ne učite v tem imenu — v imenu Jezusa Kristusa — in glejte, napolnili ste Jeruzalem s svojim naukom in hočete na nas spraviti kri tega človeka!“

Vstal pa je v zboru neki farizej, z imenom Gamaliel, učitelj postave, ki ga je spoštovalo vse ljudstvo in je velel, naj može za nekaj časa odstranijo, na to pa je rekel: „Izraelci, pazite pri teh ljudeh, kaj hočete storiti. Odstopite od teh ljudi in pustite jih; zakaj, če je ta načrt ali to delo od ljudi, bo razpadlo; če je pa od Boga, jih ne boste mogli uničiti — da bi se kdaj ne izkazalo, da se borite proti Bogu.“

Poklicali so na to apostole in jih pretepli in jim zabičali, naj ne govore v imenu Jezusovem, na to so jih izpustili. Ti so pa izpred velikega zbora odhajali veseli, da so bili vredni, trpeti zasramovanje za Jezusovo ime.

(Dej. ap. 5, 17.-42.)

Prof. Watzl.

Zunanje življenje svetega Jožefa.

Človeško življenje ni ne čisto notranje pa ne tudi povsem zunanje, ni samo duševno pa tudi ne samo telesno, in na obe strani se mora udeleževati človek, da se udeležuje ves človek. Poleg tega pa človek navadno ne živi v samotni, ampak v družbi in medsebojnem občevarju. Človeško življenje je torej mešano: notranje in zunanje. O notranjem, duhovnem, verskem življenju govorimo in pišemo prav pogosto, skoraj vedno, ker nas mora biti skrb, da se ne pozabi in ne zanemarija ta najvažnejša stran, kar se godi tako rado! Pa pogledajmo za mesec marec, posvečen očaku sv. Jožefu, enkrat pobližje tudi svoje zunanje življenje ob zgledu velikega in ljubeznivega prijatelja božjega.

Poleg nedopovedljivo bogatega in bujnega notranjega, srčnega življenja je živel sv. Jožef tudi pravilno in urejeno zunanje življenje. Puščavnik ni bil niti ni živel v samotni, ampak v živahnem občevarju z ljudmi. Živel je v družini, kateri je bil poglavar, rednik in čuvar, živel je med someščani, med katerimi je bival in izvrševal svojo obrt, po kateri je prišel nehote v stik z mnogimi ljudmi. Tudi na potovanju je sv. Jožef bil ponovno, kot „sin postave“ vsako leto parkrat v Jeruzalem k velikim praznikom. Celó v tujino, v Egipt, ga je vodila božja roka. Zato vidimo popotno palico v njegovi roki. — In mož dela je bil, vsakdanjega telesnega, trdega, napornega dela, s katerim je služil kruh svoji družinici in sebi: glej na slikah poleg njega različno orodje.

Vse to zunanje življenje in delovanje pa je bilo lepo urejeno. Saj ga je pri vsem tem vodila zavest dolžnosti, dalje volja in pripuščanje božje, kateri se je rad vklonil kot notranje svet in pravičen mož, ljubezen do Jezusa in Marije ter tudi do drugih ljudi, katerim pomagati ga je gnala srčna plemenitost. To so bili močni nagibi njegove delavnosti, nikakor pa ne dolg čas, naveličanost nad poklicnim

delom, mlačnost in revščina duha in srca, tudi ga ni gnala med ljudi ne želja po zabavi in čutni tolažbi ali radovednost. Zato ga je sicer delo seveda utrujalo, a ne ubijalo, ker je bil glavni pogon dela ne lakota in lakomnost ampak volja, služiti Bogu in izpolnjevati njegovo voljo. — To zunanje, delavno življenje sv. Jožefa pa je bilo lepo urejeno zaradi tega, ker vsa pridnost in pozornost pri delu in vsa skrb za telesne potrebe ga ni dovedla do tega, da bi pozabil na glas vesti in skrb za dušo ter na svoje presrečno združenje z Bogom. Še rečem: zato ga ni ubijalo telesno delo kakor se sicer tolikrat zgodi med nami. Različne težave in žrtve, ki spremljajo vsako delo, je znal in umel mirno nositi v zavesti: tako hoče Bog! Tako mu je raslo zasluženje, krepila se je krepost, večala se ljubezen do Boga ter se množila sladka zavest: pomagal sem ljudem. — Tako ni bilo med zunanjim in notranjim življenjem sv. Jožefa prav nobenega nasprotja, ampak čudovito in osrečujoče soglasje, kakor zvoki lepe, mehke, sladke melodije, ki blaži srce in lajša gorje.

Ste že kedaj tako gledali in razmotrivali svoje delo? More-li biti tako, ako ga spremlja upornost proti Bogu in sovraštvo do ljudi ter kot znak obojega neprestana kletev? ako mu je edini nagib denar, s katerim si želiš kupiti nepotrebnih in grešnih užitkov? Da tako-le zunanje delo brez notranje skrbi za dušo človeka poživali ali ga celo napravi za stroj, ni čuda, kakor tudi ni čuda, da tako poživljeni ljudje postanejo najprej in najhitreje boljševiki: tako delo jih je ubilo in zdrobilo, jim vzelo zavest plemenitosti duše, jih storilo nezadovoljne vpričo preobilega, krivično pridobljenega in napak rabljenega bogastva premnogih ter jih storilo tudi telesno nesrečne v hudih dneh gospodarske krize, ko imajo vkljub pridnim rokam in poštenemu srcu premalo za življenje, preveč za smrt.

Kdo je kriv zaničevanja ročnega, telesnega dela ter vsega neizmerne gorja našega delavstva, če ne pred vsem

tisti razumniki, ki so drzno tajili Boga in dušo ter pripostem ljudstvu — v nevem čigavem imenu — po sili vzeli vero iz družin in src? Toliko časa so oni mogočnejši trpečim in ponižanim govorili, da je človek samo žival, in tudi sami živeli živalsko nesramno in krivično, da so začeli tako verjeti in živeti tudi leti!

In konec! nobeno pero se ga ne upa popisati, a ga tudi nobena domišljija ne more ne, tako strašno bo, ko bo človek, okraden in ogoljufan za svojega Boga, kot tak porabil vsa sredstva vednosti in znanosti in nastopil proti človeku živalsko.

Tu imate oba svetova:

verni svet in njega prelepi cvetin žlahtni sad:
sv. Jožef s svojim v Bogu presrečnim srcem;
in neverni svet ter njega strahotni in divji sad:
srce, polno nesreče, polno satanskega sovraštva.

Zanimiva sodna razprava.

„Slovenec“ z dne 19. jan. 1933. je prinesel članek: „Dva oproščena katoliška duhovnika“, ki je zelo zanimiv in poučen. Mnogi ga morda niso brali, za to je prilično, da ga priobči tudi naš list.

Državno tožilstvo je dvignilo zoper župnika *Ambrožiča* in kaplana *Pipa* obtožbo, v kateri jima očita, da sta 13. novembra 1932 v Bohinjski Bistrici v župni cerkvi ob koncu pridige govorila:

„Sedaj bom pa še nekaj žalostnega povedal. Eno dekle je zopet od naše prave vere odstopilo. To je že četrti slučaj v Bohinjski Bistrici, odnosno v naši fari. Ali ni to nekaj žalostnega, da zaradi nekega moškega pogubi svojo dušo. Ona se sedaj ne more zveličati, ker je zatajila svojo pravo vero, kakor tudi ne njeni starši, ki privolijo v kaj takega. Zakaj se to dogaja? Zaradi tega, ker ste tako brezbrizni v veri in ker vas je sram hoditi v cerkev. Ni čudno, da se kaj takega dogaja. Kdor se sramuje moliti in hoditi v cerkev, bo kmalu zapustil svojo vero. Kdor ne veruje v katoliško cerkev, se ne more zveličati. Nisem vam povedal tega zato, da bi ono dekle morda sedaj ne odstopilo od naše vere. Povedati vam hočem, starši, da boste preprečili še o pravem času svojim otrokom, če bodo imeli kakšno znanje s pravoslavnim. To je v prid vaših otrok.“

Po mnenju drž. tožilca sta oba obtoženca s temi besedami javno dražila del ljudstva zoper drugega in s tem izzivala verski razdor ter zakrivila prestop po § 165 k. z.

Pri glavni razpravi je obtoženi župnik *Ambrožič* na vprašanje sodnika okrožnega sodišča *Jermana* povedal, da *tako, kakor mu obtožba očita, ni govoril*. Pač pa, da je bila vsebina njegovega govora približno taka, le da se ni izražal tako grobo, kakor mu očita obtožba. Tudi ni prav nič govoril o pravoslavju in pravoslavnih, marveč le na splošno opozoril starše, naj pazijo, da ne bodo njihove hčerke skle pale znanj z drugoverci. Govoril pa je s katekizmom ob roki. Prečital je vprašanje, ki se glasi: „Ali se more zveličati, kdor ni ud katoliške cerkve?“ Na to vprašanje katekizem odgovarja, da se tisti, ki po lastni krivdi ni ud katoliške cerkve, ne more zveličati. To vprašanje je potem razložil in se pri tem skliceval na dejstvo, da je sedaj že četrti slučaj v župniji, da je dekle zaradi poroke z drugovercem izstopilo iz katoliške cerkve. V tej zvezi je z besedami katekizma obsodil odpad od vere. Storil pa je s tem samo dolžnost kot duhovnik in bi si moral očitati, da ni storil svoje dolžnosti, če bi bil to opustil.

Podobno se je zagovarjal kaplan *Pip*.

Sodnik je prečital orožniško ovadbo, ki poroča o govoru natančno tako kakor obtožnica. Prič ni bilo zaslišanih.

Državni tožilec dr. *Lučovnik* je v daljšem govoru ple diral za obsodbo obeh obtožencev.

Branilec dr. Natlačen

pa je predlagal, da se oba obtoženca oprostita, Skliceval se je predvsem na ustavo, ki določa v čl. 11., da je *svoboda vere in vesti zajamčena*, da so usvojena veroizpovedanja enakovredna pred zakonom, da smejo svoj verozakon javno izvrševati in da urejajo samostojno svoje notranje verske posle. Obtoženca sta citirala doslovno vprašanja in odgovore katekizma, ki govori o vprašanju, katerega sta obtoženca razmotrivala. Katekizem je za katoličane »verozakon«, ki ga obtoženca kot duhovnika z ozirom na člen 11. ustave *smeta* in z ozirom na svoj dušnopastirski položaj *morata* učiti in tolmačiti. Z dejanjem, ki jima ga očita obtožba, sta torej ravnala samo v okviru pravic, ki jih katoliški cerkvi garantira ustava in torej ni v duhu te ustave, če se obtoženca zaradi tega preganjata. Ne gre trditi, da sta obtoženca dražila del ljudstva zoper drugega, ko sta ljudstvu razložila stališče katoliške cerkve do onih, ki od katoliške vere odpadejo.

Katoliška cerkev uči, da je zakon nerazrešljiv, toda imamo v državi tudi veroizpovedi, ki v tem pogledu uče drugače. In tudi pri nas je mnogo takih, ki drugače mislijo in ki zagovarjajo celo svobodno ljubezen. Katoliški duhovnik pa je po svojem poslanstvu in po svoji vesti *dolžan* braniti stališče katoliške cerkve glede nerazrešljivosti zakona kot edino pravilno. Če torej katoliški duhovnik to stališče uči in brani, mar draži s tem del ljudstva zoper drugega in iz ziva verski razdor!?

Če bi obveljalo stališče, ki ga zastopa v tem slučaju obtožba, bi bilo praktično vsako poučevanje krščanskega nauka v cerkvi in v šoli naravnost nemogoče. Prepustiti je treba, da vsak državljani udéjstvi v okviru nauka in predpisov svoje verske družbe svoje religiozno življenje. — Dogmatično tolerantna ne more biti nobena vera, ki se zaveda svoje resničnosti, kakor tudi matematik, ki je prepričan o pravilnosti svojega računa, ne more popustiti proti onemu, ki trdi kaj drugega.

V svojih nadaljnjih izjavah je branilec dr. Natlačen podal še nekaj zelo zanimivih primerov z ozirom na enakopravnost, ki je z ustavo zajamčena vsem usvojenim veroizpovedim.

Sodnik *Jerman* je nato razglasil sodbo, s katero sta bila oba obtoženca *oproščena*, z motivacijo, da sta *vršila samo svojo dolžnost kot katoliška duhovnika v okviru ustave*.

Državni tožilec dr. *Lučovnik* pa je prijavil zoper oprostilno sodbo priziv.

Zanimivi zakonski predlogi.

Časopisi so poročali, da so bili v zadnjem času narodni skupščini v Belgradu predloženi razni zakonski predlogi, ki morajo pač vsakega katoličana živo zanimati. Interesantni so ti predlogi tudi zaradi tega, ker so jih podpisali tudi nekateri poslanci dravske banovine. Prvi tak zakonski predlog se tiče ločitve cerkve od države. Ker najbrže ni bila vsem župljanom dana možnost, da bi brali predlog, ga hočemo ponatisniti po dnevniku „Slovenec“ od dne 8. februarja 1933, šte. 32. stran 2. Tozadevni predlog, katerega predložili dr. Keseljevič in tovariši, se glasi:

Ločitev cerkve od države.

1. S tem zakonom se Cerkev loči od države popolnoma in za vselej v kraljevini Jugoslavije. Vse funkcije, ki jih je doslej vršila Cerkev vseh konfesij, preidejo na državne samoupravne organe.

2. Duhovniki vseh ver v kraljevini Jugoslaviji postanejo navadne osebe ter imajo vse obveznosti in dolžnosti kakor ostali državljani. Vse osebe, ki iščejo verskih uslug od duhovnikov, se bodo z le-timi sporazumeli o nagradah.

3. V kraljevini Jugoslaviji bodo obstojale od dneva objave tega zakona samo laiške šole. Vse šole, bolnišnice, otroški vrtci in druge ustanove kakoršne koli vrste, ki so pripadale katerikoli verski enoti, preidejo v državno last in dalje v kraljevini Jugoslaviji ne morejo obstojati. Vse cerkveno premoženje, razen onega, ki je potrebno radi službe božje, preide kot narodno blago v državno posest brez odškodnine in spada pod zakon o agrarni reformi, razdeliti pa se mora v roku od enega leta po objavi tega zakona pripadnikom one cerkve, katere je bilo premoženje.

4. V kraljevini Jugoslaviji se uvaža obvezen civilni zakon. Vse osebe bodo v bodoče sklepale in razveljavljale zakone pri občinskih uradih brezplačno. To velja za one osebe, ki so zakon sklenile v cerkvi.

5. Vse matice rojstev in umrlih ter poročenih bodo vodile občinske uprave, dosedanje matice pa se morajo takoj izročiti tem upravam.

6. Duhovniki vseh ver, ki so to doslej bili, bodo kaznovani s strogim zaporom od dveh do šestih let, če bi se pregrešili proti temu zakonu, ali na kakršnen koli način kršili njegove določbe. Ostale osebe bodo kaznovane za kršitev tega zakona s strogim zaporom od enega do treh let.

Vlada je nujnost tega predloga odklonila in tudi kasneje narodna skupščina, vendar pa je ta predlog nad vse značilen.

Dne 17. februarja so dr. Gavrančič in tovariši predložili narodni skupščini zakonski osnutek o prepovedi delovanja Jezusove družbe na teritoriju Jugoslavije.

Zakonski predlog o izgonu jezuitov.

Po „Slovcu“ od dne 18. februarja 1933, št. 41, str. 2. Predlog o prepovedi delovanja reda Jezusove družbe (Societas Jesu) na področju kraljevine Jugoslavije se glasi:

§ 1. Redu Jezusove družbe (Societas Jesu) se prepoveduje naselitev, bivanje in delovanje na vsem področju kraljevine Jugoslavije. Niti red kot pravna oseba, niti njegovi posamezni člani nimajo pravice od dneva stopanja v veljavo tega zakona, zadrževati se v kateremkoli kraju kraljevine Jugoslavije.

§ 2. Onim članom tega reda, ki so jugoslovanski državljani, se določa kot kraj bivanja otok Vis, ako se ne žele izseliti. Tiste osebe, jugoslovanski državljani, a so pripadniki Jezusove družbe, ki se morajo na podlagi tega zakona izseliti, ne bodo imele več pravice povrniti se v domovino, in se jih bo smatralo kakor inozemske državljane.

§ 3. Članom Jezusove družbe, ki so jugoslovanski državljani, ni dovoljeno skupno stanovanje niti na otoku Visu, temveč mora vsak živeti zase ter se baviti s katerimkoli poslom. Oni tudi nimajo nobenega pravnega naslova do kake dedščine in tudi ne smejo imeti nobenega nepremičnega premoženja. Če se v roku 48 ur po uveljavljenju tega zakona zaloti katerikoli član tega reda po § 1 v mejah naše države, odnosno jugoslovanski državljani, ki je član tega reda, izven mej otoka Visa, bo kaznovan radi policijskega prestopka z zaporom do 30 dni, po izvršeni kazni pa bo policijsko izgnan preko meje oziroma na otok Vis.

§ 4. Ako se na področju kraljevine odnosno izven mej otoka Visa, po roku, omenjenem v § 3 tega zakona, katerikoli članov Jezusove družbe, ki bi opravljal kakršnoli cerkveno ali civilno delo, bo obtožen radi tega prestopka in kaznovan s kaznijo do 5 let zavora, po izvršeni kazni pa bo policijsko izgnan čez mejo odnosno na otok Vis.

§ 5. Krajevne upravne oblasti prve stopnje bodo takoj, ko bo ta zakon stopil v veljavo, popisale premično in vse nepremično premoženje Jezusove družbe. Imetje te družbe se bo vnovčilo na javnih dražbah. Izkupiček bo koristno naložen v Državni hipotekarni banki. Iz tega premoženja bo ustanovljen poseben fond rimskokatoliških duhovnikov v jugoslovanskem nacionalnem duhu in za podporo revnih rimskokatoliških župnij. Podrobnejše določbe bosta objavila

pravosodni in prosvetni minister z zakladnico, kateri se prizna zakonska moč.

§ 6. Ta zakon se razširja tudi na lazariste, na družbo sv. Srca Jezusovega kakor tudi na vse moške in ženske redove, za katere se ugotovi, da stojijo v neposredni zvezi z redom Jezusove družbe.

§ 7. Ta zakon stopi v veljavo takoj, ko ga podpiše kralj in ko bo zakonito proglašen.

V Belgradu, na Strossmayerjev dan, 4. febr.

Dr. Oton Gavrančič.

Poleg dr. Gavrančiča je podpisalo ta zakonski predlog še 61 narodnih poslancev, med drugimi: Jakob Zemljič, dr. Ljudevit Pivko, Ivan Lončar, dr. Stane Rape, Rasto Pustošlemšek, Anton Hajdinjak, Lovro Petovar, dr. Bogoslav Spindler.

Župnija Kranj.

Oznanila za marec.

1. **Pepelnična sredo, začetek 40 dnevnega posta**, ob 8. blagoslov pepela in pepelnjenje, nato sv. maša. Ta dan se prične čas velikonočne sv. spovedi in traja do nedelje presv. Trojice, to je prve nedelje po Binkošti.

3. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. sv. maša z blagoslovom; po sv. maši vesoljna odveza za III. red. Zvečer ob 6. sv. križev pot in litanije presv. Srca Jezusovega.

5. **Prva nedelja v mesecu in prva postna**, ob 6. sv. maša z blagoslovom. **Mesečno sv. obhajilo za moše in fante**. Popoldne ob pol treh postna pridiga in pete litanije presv. Srca Jezusovega; po litanijah shod dekliske Marijine družbe.

8. 10. in 11. **kvaterni dnevi**; v petek strogi post — to je: zdržanje mesnih jedi in le enkratno nasičenje na dan; v sredo in soboto se smejo uživati mesne jedi, a ostane dolžnost pritrganja pri jedi, da se le enkrat na dan nasitimo.

8. Kvaterno mrtvaško opravilo na Hujah.

10. Ob 6. zvečer sv. križev pot in litanije presv. Srca Jezusovega.

12. **Druga postna nedelja**, duhovno opravilo po navadi; popoldne ob pol 3. postna pridiga in litanije; nato shod Marijine družbe za žene.

16., 17. in 18. **tridnevica** v čast sv. Jožefu, vsakrat zvečer ob 6. litanije sv. Jožefa.

17. Zvečer ob 6. sv. križev pot.

19. **Tretja postna nedelja in praznik sv. Jožefa**; ob 10. duhovno opravilo na Hujah z blagoslovom in darovanjem za cerkev. Popoldne ob pol 3. v župni cerkvi postna pridiga in litanije sv. Jožefa, ob 4. na Hujah pete litanije Matere božje in darovanje za cerkev.

24. Ob 6. zvečer sv. križev pot in litanije.

25. **Praznik (nezapovedan) Marijinega oznanenja**; ob 5.45 skupno sv. obhajilo za dekleta, ob 6. sv. maša z blagoslovom. Po 6. sv. maši vesoljna odveza za III. red. Ta dan ni nikakega posta, niti pritrganja pri jedi, niti zdržek mesnih jedi.

26. **Četrta postna nedelja**, duhovno opravilo po navadi, popoldne ob pol 3. postna pridiga.

31. Zvečer ob 6. sv. križev pot.

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila.

1. marca. **Pepelnica**. Ob 8. blagoslov pepela in pepelnjenje, potem sv. maša.

3. marca. **Prvi petek** v mesecu. Sv. maša pri altarju Srca Jezusovega z blagoslovom. V postnem času vsak petek po sv. maši križev pot.

5. marca. **I. post. ned.** Zjutraj in ob 9 božja služba po navadi, ob 2. ura molitve, po litanijah shod III. reda.

12. marca. **II. postna nedelja.**

19. marca. **III. postna nedelja.** Sv. Jožef.

25. marca. **Oznanenje Marije Dev.** Božja služba zjutraj po navadi, ob 9. z blagoslovom. Zjutraj skupno obhajilo M. družbe, popoldan shod.

26. marca. **IV. postna nedelja.** Božja služba po navadi.

Poročeni:

29. jan. **Markič Franc**, ključav. pomočnik iz Kranja. in **Jerica Tepina**, vlagalka v tiskarni iz Stražišča.

5. febr. **Lotrič Janez**, delavec iz Dražgoš in **Terezija Rozman** iz Spod. Pirnič.

12. febr. **Snedec Franc**, čevljar iz Sred. Bele in **Katarina Križnar**, tovarniška delavka iz Stražišča.

12. febr. **Aleš Janez**, sin posestnika na Bregu in **Marija Zupan**, posestnika hči v Prebačevem.

12. febr. **Ernest Bregar**, podpreglednik finačne kontrole v Rogačici pri Užicah in **Martinka Rombo** iz Hrušice pri Jesenicah.

19. febr. **Alojzij Jereb**, posestnik v Stari Loki in **Ivana Trebar**, posestnika hči v Pševem. Poroka pri sv. Joštu.

19. febr. **Debelak Anton**, delavec iz Dobrove pri Kropi in **Kristina Berčič**, delavka iz Jesenic.

19. febr. **Grošelj Franc**, posestnik v Rakovci in **Marija Urbanec**, posestnika hči v Sebenjah. Poroka v Križah pri Trziču.

19. febr. **Šilar Alojzij**, mesar v Stražišču in **Frančiška Hafnar** iz Šutne. Poroka v Žabnici.

19. febr. **Bašar Anton**, posestnik v Stražišču in **Marija Dolinar**, posestnika hči iz Žabnice. Poroka v Žabnici.

Umrlji:

1. jan. **Fajfar Valentina**, posestnika hči iz Zabukovja, stara 4 leta.

3. jan. **Marija Vidmar** roj. **Tiringar**, žena posestnika na Bregu, stara 40 let.

11. jan. **Anton Trilar**, oženjen delavec v Orehku, star 42 let.

15. jan. **Jera Vidmar**, posestnica na Bregu, vdova, stara 85 let.

18. jan. **Valentin Česen**, oženjen sitar iz Stražišča, star 76 let.

28. jan. **Franca Fabjan**, vdova iz Stražišča, stara 76 let.

Postna zapoved.

Post je koristen: ker s postom delamo pokoro in dobivamo moč zoper poželjivost.

Cerkev zapoveduje trojen post:

1. **zdržek**, to je post, v katerem se zdržimo mesnih jedi. Med mesne jedi se šteje mesna juha, ne pa jedi, ki so zabeljene z živalsko maščobo. Ta post je obvezen za vsakega vernika, ki je spolnil sedmo leto.

2. **pritrganje**, to je post, v katerem si v jedi pritr-gamo. Zapoved pritr-ganja določuje, da se smemo le enkrat na dan nasititi, da pa smemo kaj malega zaužiti tudi zjutraj in zvečer. Ta post je obvezen za vsakega vernika, ki je že spolnil enoindvajseto leto, pa še ni stopil v šestdeseto leto.

3. **strogi post**, to je zdržek in pritr-ganje obenem.

Pomni: Post ni obvezen za tistega, ki ga izgovarja upravičen vzrok.

Strogi post je zapovedan: na pepelnico, v petkih štiridesetdnega posta, na veliko soboto dopoldne, v kvaternih petkih, na dan pred božičem (ta dan post pri večerji neha), pred binkošti, pred vnebovzetjem M. D. in pred Vsemi Svetniki.

Pomni: Če je dan pred temi prazniki nedelja, post za tisto leto odpade.

Zdržek je zapovedan: vse petke izven štiridesetdnega posta in kvaternih petkov.

Pritrganje je zapovedano: v štiridesetdnem postu vse delavnike razen pepelnice in petkov, in vse kvaterne srede in kvaterne sobote.

Pomni: O praznikih ni nikoli posta, ne zdržka, ne pritr-ganja.

Postne olajšave:

Zdržka nimajo, to je mesne jedi smejo jesti, razen pred božičem in velikega petka.

1. delavci (tudi njihove družine) v tovarnah in rudokopih;

2. sprevodniki po železnica, uslužbenci in potniki na ladjah;

3. vojaki, orožniki in finančni stražniki ter njihove družine;

4. Verniki v tistih krajih, kjer je semenj;

5. bolniki in okrevajoči, matere pred porodom in po porodu;

6. ubožci, ki živež beračijo.

V jedi si niso dolžni pritr-gati:

1. delavci, ki imajo opravljati težka telesna dela, kakor n. pr. rudarji, tovarniški delavci, kmetovalci, mizarji, kovači...;

2. oni, ki morajo opravljati naporna duševna dela, kakor n. pr. profesorji, učitelji, ki po več ur na dan učijo, dijaki, ki se resno bavijo z učenjem.

Kdor mora težko delati, vsled tega ni dolžan pritr-gati si, vendar pa ga to samo zase še ne opravičuje, da bi smel uživati mesne jedi.

Pomni: Ako je za olajšanje kak pameten razlog, pa ni tako tehten, da bi koga postna zapoved ne vezala, lahko daje spregled njegov župnik, pri spovedi pa tudi spovednik.

Razno.

Velikonočna spoved. Čas velikonočne sv. spovedi je od pepelnice srede do nedelje presv. Trojice, to je do prve nedelje po Binkošti. V tem času je vsak katoličan, ki je prišel k pameti, dolžan pod smrtnim grehom prejeti sv. zakramente. Skušajte ob pravem času prejeti sv. zakramente in ne odlašajte na zadnje dneve pred veliko nočjo, ker je tedaj težko priti na vrsto. Sv. zakramente je mogoče prejeti v vsaki cerkvi in tako zadostiti važni velikonočni dolžnosti, a je vendar želeli, da bi jih sleherni vernik prejel v domači župni cerkvi. Proč s pomislekom, češ, kaj bodo vendar rekli ljudje, če me vidijo pri obhajilni mizi. Malo korajže, možatosti in verskega navdušenja pokaže oni, katerega strašijo takšni malenkostni oziri pred obhajilno mizo v domači župni cerkvi. Današnji čas, čas katoliške akcije in verske prenovitve rabi odkrite, neustrašene katoličane, ne pa morda kake boječneže Nikodemovega kova. Tako početje ni možato in častno!

Mohorjeva družba. Čas za naročitev knjig je le še do 3. marca. Vsaka družina bodi naročena na lepe in cene knjige Mohorjeve družbe. Kdor še ni plačal naročnine, naj jo poravna pravočasno, ker se na poznejše naročnike ne bo moglo ozirati.

Gospod Matija Škrbec, duhovni svetnik in župnik v Kranju, se je v nedeljo, dne 19. februarja ob 7. uri zvečer odpeljal v Belgrad k razpravi, ki se vrši pred državnim sodiščem za zaščito države. Obtožen je zaradi dogodkov, kateri so se vršili na Premskovem pri Kranju v majskih dneh preteklega leta.

Izstop iz katoliške cerkve. Gradsko načelstvo v Zagrebu je semkaj sporočilo, da je iz katoliške cerkve izstopila Antonija Markič, roj. v Kranju dne 15. januarja 1899.

Slabo čtivo. Da veri odtujeni in sovražni ljudje čitajo in naročajo časopise, ki dan za dnem prinašajo naj-surovejšo umazanost in sramoté največje verske resnice, temu se ne čudimo, in teh te vrstice ne bodo spreobrnile, ako bi že morebiti čitali Kranjski Zvon. A da so tudi v naših vrstah ljudje, ki jih ni sram take nedoslednosti ter se kar ne morejo ločiti od takih Cerkvi očito sovražnih listov, to je nad vse žalostno. Taki s svojim denarjem redijo sovražnike božje! In tem v premislek sledeče. — Goethe (največji nemški pesnik) pripoveduje Eckermann-u: „Mojega Werther-ja so prav kmalu prestavili v italijanščino ter je izšla v Milanu italijanska prestava. Pa od vse naklade v kratkem ni bilo videti niti enega izvoda več. Škof je izvedel o tej prestavi in jo dal od svojih duhovnikov po cerkvenih občinah vso pokupiti. Nisem bil zato nevoljen, veliko bolj pa sem imel veselje nad pametnim gospodom, ki je precej uvidel, da je Werther za katoličane slaba knjiga, in hvaliti sem ga moral, da je takoj uporabil najučinkovitejša sredstva, da je (knjigo) povsem na tihem spet spravil iz sveta.“ — Tako Goethe o svojem lastnem delu, in čeprav je bil — da govorimo resnico — lahkoživ in svobodomiseln, je imel toliko naravnega poštenja, da je hotel spoznati in pripoznati resnico, in toliko čuta dostojnosti, da ni zato sramotil Cerkve, ker je vršila svojo dolžnost, temveč jo še pohvalil kot dosledno.

Mrliški koledar za mesec marec.

1. marec. **Švelc Neža**, roj. **Sajovic**, vdova posestnika, Huje 4, roj. 19. dec. 1839, umrla 1. 1920.
2. marec. **Tavčar Viktorija**, žena profesorja, Ljubljana, roj. 5. sept. 1868, umrla 1. 1919.
Berce Anton, župnik v pok. Kranj, Kokr. predmestje 47, roj. 20. maja 1860, umrl 1. 1921.
Ahačič Marija, perica, vdova, Kranj, Sav. predmestje 42, roj. 10. apr. 1871, umrla 1. 1932.
Adamič Miloš, dijak, Kranj, Kokr. predm. 49.
3. marec. **Gregorec Elizabeta**, zasebnica, samska, Premskovo 12, roj. 6. nov. 1839, umrla 1. 1918.
Alič Barbara, hišinja, samska, Kranj, Kokriško predm. 7, roj. 1. dec. 1894, umrla 1. 120.
Šipec Marija, zasebnica, vdova, Gorenje 10, roj. 31. jan. 1850, umrla 1. 1914r
4. marec. **Pelko Neža**, delavka, samska, Premskovo 22, roj. 9. jan. 1856., umrla 1. 1922.
5. marec. **Trilar Ivana**, delavka, samska, Kranj 25, roj. 17. dec. 1898, umrla 1. 1910.
Fajfar Matevž, posestnik, vdovec, Rupa 15,
6. marec. **Mokorel Marija**, zasebnica, vdova, Kranj 2, roj. 25. sept. 1845, umrla 1. 1921.
Nadižar Neža, žena posestnika, Čirčiče 40, rojena 26. dec. 1849, umrla 1. 1919.
7. marec. **Bizjak Anton**, železniški pisar, samski, Kranj 8, roj. 28. jul. 1885, umrl 1. 1919.
Gašperlin Jožef, tovarniški delavec, oženjen, Kranj, Sav. pr. 30, roj. 7. jun. 1886, umrl 1. 1922.
Jamnik Anton, mesar, vdovec, Kranj 2, rojen 24. jun. 1891, umrl 1. 1922.
Jezeršek Ivan, mesar in posestnik, Kranj 11, roj. 27. jul. 1867, umrl 1. 1926.
8. marec. **Pipan Peter**, kajžar, oženjen, Čirčiče 30, rojen 3. jul. 1844, umrl 1. 1917.
Dobyšek Ludovik, svečar, oženjen, Kranj 191, roj. 22. avg. 1882, umrl 1925.
Dolžan Apolonija, delavka, samska, Kranj 114, roj. 6. jan. 1879, umrla 1. 1926.
9. marca. **Šmajd Marijana**, roj. **Štefe**, zasebnica, vdova, Rupa 14, roj. 27. jan. 1836, umrla 1. 1918.

- Puhar Mihael**, postajni sluga v pok., oženjen Kranj 80, roj. 23. sept. 1838, umrl 1. 1922.
- Pavlin Helena**, delavka, samska, Čirčiče 9, rojena 14. apr. 1864, umrla 1. 1923.
10. marec. **Pošinger Martin**, puškarski mojster, Kranj, Kokr. predm. 7, roj. 11. nov. 1859, umrl 1. 1928.
 11. marec. — — —
 12. marec. **Šenk Marija**, samska, Kranj 26, roj. 1. avg. 1852, umrla 1. 1921.
Šink Tomaž, užitkar, vdovec, Čirčiče 26, roj. 21. dec. 1864, umrl 1. 1922.
 13. marec. **Gogala Terezija**, zasebnica, vdova, Kranj, Kokriško predmestje 61, roj. 15. sept. 1839, umrla leta 1919.
 14. marec. **Erjavec Marijana**, zasebnica, vdova, Kranj 11, roj. 18. marca 1842, umrla 1. 1925.
 15. marec. **Rozman Janez**, delavec, samski, Čirčiče 38, roj. 30. jul. 1887, umrl 1. 1921.
Rakovec Franc, čevljarški mojster, posestnik, oženjen, Kranj 90, roj. 1. apr. 1875, umrl 1. 1922.
Grohan Lovrenc, zasebnik, Kranj 133, rojen 9. avg. 1851, umrl 1. 1932.
 16. marec. **Tomc Stanislav**, trgovski sotrudnik, samski, Kranj 30, roj. 13. nov. 1902, umrl 1. 1922.
Pollak Helena, roj. **Babič**, posestnica, Kranj, Kokr. predm. 12, stara 85 let, umrla 1. 1931.
 17. marec. **Eksler Franc**, posestnik, oženjen, Kranj 62, roj. 7. septembra 1853, umrl t. 1917.
Kalinšek Marija, posestnica, vdova, Gorenje 19, roj. 23. maja 1851, umrla 1. 1919.
Kumer Marija, zasebnica, vdova, Kranj, Kokr. predm. 18, roj. 22. febr. 1845, umrla 1. 1921.
Jelovšek Elizabeta, roj. **Logonder**, zasebnica, vdova, Klanec 5, roj. 16. nov. 1851, umrla 1. 1922.
Trilar Lovrenc, posestnik, oženjen, Čirčiče 34, roj. 5. jun. 1871, umrl 1826.
 18. marec. **Korath Ana**, gimn. učenka, Kranj, Sav. pr. 20, roj. 19. jul. 1905, umrla 1. 1919.
 19. marec. **Rakovec Jera**, zasebnica, vdova, Kranj 26, rojena 29. febr. 1832, umrla 1. 1919.
 20. marec. **Zupančič Ivan**, uradnik v pokoju, Kranj, Kokr. predm. 74, roj. 25. dec. 1854, umrl 1. 1931.
 21. marec. **Košena Helena**, zasebnica, vdova, Klanec 5, roj. apr. 1838, umrla 1. 1919.
Pucelj Jera, siromakinja, omožena, Kranj 26, roj. 14. marca 1853, umrla 1. 1928.
 22. marec. **Malenšek Janez**, vdovec, siromak, Rupa 4, roj. 19. maja 1848, umrl 1. 1922.
Rechberger Marija, samska, užitkarica, Klanec št. 31, roj. 7. febr. 1941, umrla 1. 1926.
 23. marec. **Rakovec Ivan**, industrijalec, oženjen, Kranj 111, roj. 31. avg. 1866, umrl 1. 1925.
Vetrnik Ignacij, cestar v pok., Gorenje 18, roj. 16. jul. 1842, umrl 1. 1921.
 14. marec. **Kikelj Antonija**, žena pilarja, Kranj 159, roj. 15. jan. 1854, umrla 1. 1917.
Štupnikar Jakob, delavec, oženjen, Kranj 165, roj. 30. apr. 1865, umrl 1. 1927.
Brezar Ana, roj. **Kern**, vdova posestnika, Premskovo 34, roj. 27. okt. 1855, umrla 1. 1930.
 25. marec. **Pavlin Ana**, zasebnica, vdova, Kranj, Kokriško predm. 1843, umrla 1. 1930.
Sajovic Ivana, vdova trgovca, Kranj 183, roj. 21. apr. 1850, umrla 1. 1928.
 26. marec. **Perčič Janez**, zasebnik, vdovec, Rupa 30, roj. 2. jan. 1833, umrl 1. 1921.
Štempihar Peter, bančni uradnik, samski, Kranj 186, roj. 21. nov. 1896, umrl 1. 1923.
 27. marec. **Grašič Marija**, delavka, samska, Huje 3, roj. 23. marca 1883, umrla 1. 1917.
Šink Marijana, vdova, Čirčiče 15, roj. 21. avgusta 1841, umrla 1. 1923.

- Radi Anton**, čuvaj v pokoju, vdovec, Kranj, Kokr. predm. 50, roj. 19. nov. 1864, umrl 1. 1923.
- Sitar Alojzij**, siromak, vdovec, Čirčiče 16, rojen 16. jun. 1858, umrl 1. 1926.
28. marec. **Jekovec Helena**, zasebnica, samska, Kranj 35, roj. 23. maja 1845, umrla 1. 1918.
- Kosiša Janez**, posestnik, oženjen, Kranj 68, rojen 21. jun. 1849, umrl 1. 1621.
- Benedik Franc**, posestnik in gostilničar, oženjen, Kranj 7, rojen 19. okt. 1869, umrl 1. 1923.
- Lokar Jera**, delavka, samska, Premskovo 66, roj. 13. marca 1850, umrla 1. 1923.
- Puhar Pavel**, sin posestnika, Kranj 78, rojen 30. jun. 1914, umrl 1. 1932.
29. marec. — — —
30. marec. **Ručigaj Jernej**, posest. in gostilničar, Kranj 104, roj. 24. avg. 1860, umrl 1. 1928.
31. marec. **Weisseisen Anica**, hči sluge, Kranj 44, roj. 12. apr. 1912, umrla 1. 1923.
- Bajžel Margareta**, siromakinja, vdova, Kranj 26, roj. 20. maja 1856, umrla 1. 1928.

Pokorn Fran.

Kranjski župniki.

Ko je sprejel kranjski vikarijat 1609., je napravil pogodbo s škofom Chroenom.

L. 1614. je zahteval od mesarske bratovščine (ceha) ustanovno pismo, ki ga mu pa niso hoteli dati, ker so zapravili posestvo in naredili dolgove. Vsled tega se je vnela pravda, pri kateri so meščanje prosili škofa dne 9. 1. 1620., naj on zahteva pismo od ceha.

Preden je njegov prednik umrl, mu je pomagal Rozman napraviti inventar za župnišče. Bil je takrat sopomočnik v Kranju. L. 1604. je prišel Andrej Chroen s šmartinskim vikarjem Jakobom Hanmannom in Ivanom Khunstorm, oskrbnikom goriške graščine, po ukazu škofovem v Kranj, da so popisali njive, katere ima župnišče v najemu (Zinnsacker so der Pfarr gehörig). Njive so sledeče:

1.) Njiva, katero je bil 8. 5. 1555.¹⁾ dal škof Urban gospej Femiji, jo sedaj imel njen sin Boštjan Harran.

2.) Škof Konrad Glučič je dal v Gornjemgradu dne 18. 8. 1572. svojemu svaku Juriju Harrer njivo, katero je prej imel Anton Mesner, v kupno pravo. Njiva leži pri veliki poti (cesti) v kranjskem polju, proti njivi Pavla Vraniča Prevala, ležeča med njivama Gašperja Nefa, Ivana Štrukelja, Matej Lušica in Marka Košoroka njivami.

3.) L. 1592. dne 20. 3. je dal škof Tavčar v kupno pravo Jerneju njivo o kranjskem polju ob cesti proti Kokrici. Mejilo je ob njivi Erjavca in Jurija Markoviča.

4.) Istega dne je škof Tavčar dal v kupno pravo Petra Roniču njivo v velikem polju mestne obgrade ob cesti proti Kokrici. Ta jo je pa prodal Jerneju Bogat, a ta še ni dobil od škofa kupnega pisma, ampak le potrdilo od Krištofa Harrer, najemnika posestev kranjske župnije. Leži pa ta njiva ob njivi Pavla Stattnerja in Matije Lozeja.

5.) L. 1584. dne 26. 2. je dal škof Tavčar s pismom v Gornjemgradu njivo, katero je prej imel kranjski protipisar Ivan Rainfal, Andreju Pristavniku in njegovi ženi Uršuli. Leži pa ta njiva med njivama Wolfa Khögl in Jošta Mülnerja. L. 1642. je ležala ta njiva med njivami Jakoba Proja, Matije Malija, Blaža Narobeta in Jerneja Albina.

6.) L. 1595. dne 29. 11. je dal škof Tavčar s pismom v Gornjemgradu njivo ob cesti v Trziču in ki meji ob njivo Ožbalta Glaserja, Boštjana Varderja (Udir) in njegovi ženi.

7.) Vdova pokojnega Jurija Fischerja je imela njivico, ki je sedaj pripadla župnišču in bo sedaj na vljudnost (discretion) vikarja.

8.) Leonard Erjavec, meščan kranjski, ima njivo že nad 15 let brez pisma. Ta njiva je bila zdaj prisojena vikarju. —

9.) Kranjski meščan in mesar Vincenc ima njive, katero je kupil od Nikodema Puza.

10.) L. 1572. dne 2. 12. je dal škof Konrad s pismom v Gornjemgradu njivo Petru Petriču s Huj in njegovi ženi Jeri v kupno pravo. Njiva meji na eni strani ob travnik Mateja Svelca, zgoraj ob travnik Andreja Stareta, proti Savi pa na svet hujanske srenje in na spodnjem koncu na travnik Jurija Molja iz Čirčič.

11.) L. 1575. 19. 3. da škof Konrad s pismom v Gornjem gradu Osvaldu Jurišiču, steklarju in meščanu kranjskemu, v kupno pravo njivo v „Steinfeldu“, ležečo med njivama Ivana Pöchl in Aleša Pindross. To njivo je po zamenjavi potem dobil Pöchl, a ni dobil pisma od škofa, zato je pripadla vikarju.

12.) Pokojni Mihael Harrer je imel njivo, katero je njegov sin Štefan Harrer spremenil v travnik.

13.) Njiva, katero je dne 1. 5. 1500. župnik Matija Operta dal Štefanu Sitarju, je potem dobil njegov sin Primož Sitar, po njegovi smrti je njiva pripadla župnišču in jo ima sedaj vikar.

14.) Pripadla je župnišču tudi njiva, katero je imel Ivan Pöchl (Pekel) v najemu, in jo ima sedaj tudi vikar.

15.) Neko njivo pri Šentjurju ima Luka Zavrl.

Vikar Rozman je imel l. 1616.²⁾ v župniji, kakor je poročal škof Chroen dne 25. 8. v Rim papežu Pavlu V., še 3 duhovnike in 3.500 duš. Ima tudi mestnemu starešinstvu podložno ubožnico ali špital, ki pa nima mnogo dohodkov, ker se je premoženje ob času krivoverstva pogubilo. Podružnice kranjskega vikarijata so pa te-le: Sv. Peter v Predvoru z 20, sv. Jakob v Podbrezju s 150 in sv. Križ pri Trziču s 150 dušami. Patron mestni cerkvi je škof ljubljanski.

36.) Blaž Kušman³⁾ (Chushman), mestni župnik, vikar škofov, (1620.—49.) Kranjec, roj. 1584. priporočen od barona Godefrida pl. Schrattenbach, komendatorja nem. viteškega reda v Ljubljani, ter postal akolit v soboto „Sintientes“ (3. 4.), subdijakon pa na veliko soboto 1609. na naslov zgornjegrajskega marijanskega kolegija, dokler ne dobi kakega beneficija vsled prošnje starišev in kranjskega mestnega magistrata. Pokorščino in stalno službovanje v škofiji je obljubil, kakor tudi, da se bo naučil molitve brevirja. Bil je slušatelj govornišva, ko je prejel dijakonat na naslov kostanjeviškega samostana „B. M. V. ad fontes“ dne 13. junija, mašništvo pa dne 19. sept. 1609. v Gornjem gradu za službo kaplana v Kranju, kjer je ves čas svojega življenja prebil v službi, četudi je imel naposled kot župnik namestnike-oskrbnike.

L. 1611. ga je škof Chroen dne 9. 11. potrdil s pismom iz Gornjega grada beneficijantom v kapeli sv. Fabijana in Sebastijana v Pungrtu. Polagoma si je pridobil še druge beneficije, kakor oltarja Matere božje in sv. Nikolaja v župni cerkvi. Bil je tudi voditelj rožniveenske bratovščine ter proš nadbratovščine presv. R. T. Dne 1. 11. 1620.⁴⁾ ga je škof Chroen slovesno vpeljal kot svojega vikarja ali župnika v mestno župno cerkev v Kranju in ga ljudstvu predstavil in potrdil. Dne 2. 11. 1620. ga je pa škof potrdil tudi beneficijatom kostniške kapele M. B. poleg župne cerkve in vmestil. Ta beneficij je ustanova baronov Ekgov z Brda.

¹⁾ Kranjski župni arhiv.

²⁾ Mittellg. d. hist. Ver. F. Kranj 1854. str. 64.

³⁾ Chroenov dnevnik. — Kapit. arhiv. F. 48, 35. — Kranj župni arhiv. — Letopis M. Slov. 1870. str. 122—123. Kob. Zb. — Lavtizar Zg. Kranj str. 19. — Kranjski mestni arh. I. M. D. XII. 20.

⁴⁾ Miteilg. d. h. Ver. F. Kranj 1862. str. 101.